

Mory na kapustovej zelenine.

Mory patria medzi nebezpečných motýľích škodcov mnohých poľnohospodárskych plodín. Vyskytujú sa v celej Európe. Najčastejšie poškodzujú kapustovú zeleninu, kde je významným škodcom **mora kapustová**. Ďalším druhom je napr. mora gama, ktorá napáda kapustu, šalát, špenát, rajčiaky a papriku.

Motýľ mory kapustovej je dlhý 20 mm, v rozpätí krídel dosahuje 45 mm. Je tmavohnedej farby, zadný pár krídel je jasnejšej farby, popolavohnedý bez kresby. Pri odpočinku má krídla strechovito zložené. Vajíčka sú pologuľovité, ich povrch je lúčovito rebrovitý, najprv sú biele, neskôr sivasté. Húsenica je dlhá asi 40 mm, hrubá, premenlivej farby, najprv zelená, neskôr hnedá, na chrbtovej strane má 3 jasnožltkasté pásy a pozdĺž bokov 2 žltopopolavé pásy. Kukla je bronzovej farby.

Prezimujú kukly v pôde. Motýle vyletujú koncom mája až začiatkom júna. Samičky kladú vajíčka na spodnú stranu listov rozličných druhov rastlín. Vyliahnuté húsenice najprv žerú hromadne na spodnej strane listov. Neskôr prechádzajú aj na susedné rastliny, na listoch ktorých vyhrýzajú nepravidelné otvory a potom aj chodbičky vo vnútri zavíjajúcich sa hlávok kapusty a v ružiciach karfiolu. Dospelé húsenice schádzajú do hornej vrstvy pôdy, kde sa zakukľujú. Z časti kukiel vyletujú v auguste motýle, ktoré kladú vajíčka pre vývoj druhej generácie. V našich podmienkach prezimúva súčasne prvá aj druhá generácia.

Poškodenia vznikajú najčastejšie od obdobia zavíjania sa hlávok kapusty až do neskorej jesene. Vtedy možno pozorovať na listoch oválne nepravidelné otvory a chodbičky medzi listami. Húsenice žerú večer, cez deň sa ukrývajú v hlávkach kapusty alebo v ružiciach karfiolu, ktoré znečisťujú svojimi výkalmi. Škodlivejšia je druhá generácia.

Preventívne treba ničiť burinu a pozberové zvyšky hlboko zapracovať do pôdy, čím sa zničia kukly a nakladené vajíčka. Na malých plochách pomôže aj mechanický zber húseníc alebo likvidácia nakladených vajíčok. Prahom hospodárskej škodlivosti je výskyt húseníc mory kapustovej a mlynárika kapustového dohromady aspoň na 10 % rastlín, pri karfirole na 5 % rastlín, pričom sa hodnotí 50 rastlín. Premnoženie podporuje teplé a suché počasie. Povolené prípravky účinkujú aj proti mlynárikovi kapustovému. Najväčšiu skupinu tvoria prípravky s účinnými látkami zo skupiny pyretroidov, ktoré majú najmä kontaktný účinok, a to s účinnou látkou deltamethrin prípravky Decis EW 50, Decis Protech (aj v malospotrebiteľskom balení – MB), Decis Forte, Delta EW 50, Delmetros 100 SC, Dinastia, Dinastia Forte, Koron 100 SC a Scatto, s účinnou látkou lambda-cyhalothrin Karate Zeon 5 CS (aj MB) a Lambdol, s účinnou látkou cypermethrin Cyperkill Max, Cythrin Max, Rafan Max, RWA Protector Max, Supersect Max a Sweep, s účinnou látkou alpha-cypermethrin Alsip, Eribea, Vaztak Active a Vaztak 10 EC, s účinnou látkou beta-cyfluthrin Green Bull a iba v malospotrebiteľskom balení Decis Al (účinná látka deltamethrin) a Samuraj (účinná látka lambda-cyhalothrin). Ďalšie prípravky sú s účinnou látkou spinosad Spintor (aj MB), s účinnou látkou indoxacarb Explicit Plus, Steward, a Steward OPZ a s účinnou látkou cyantraniliprole Benevia. Všetky sa aplikujú **v štádiu mladých húseníc**. Do postrekovej tekutiny treba pridať zmáčadlo Silwet L-77, Silwet Star (aj MB), Silwet Gold alebo Spartan. Postrek je najúčinnější na mladé húsenice, pričom musí byť zasiahnutá najmä spodná časť listov, kde sa húsenice zdržujú. Na monitorovanie možno využiť svetelné, prípadne feromónové lapače. Húsenice sa liahnu asi 10 dní po zistení výskytu motýľov. Významným prirodzeným nepriateľom je **trichograma hnedá** (*Trichogramma evanescens*), ktorá poškodzuje vajíčka mnohých druhov motýľov. Mladé húsenice, pokiaľ sa nezavrtávajú do hlávok kapusty alebo ružíc karfiolu, sú častou potravou vtákov.